

NAUČNÁ STEZKA BOHUMILA HRABALA

zastávka č. 3 – Svatojosefský pramen

Svatojosefský pramen

V Kersku vyvěrá oblíbený minerální Svatojosefský pramen, jehož voda je místními lidmi nazývaná Kerka. Vrt hluboký 59 metrů byl vytvořený firmou Artesia na žádost tehdejšího majitele kerského polesí pana Josefa Hyrosse v roce 1934. Kyselka byla vyvedena do ozdobné fontánky a vše bylo zastřešeno malou lázeňskou budovou, kde obsuha zajišťovala načerpání minerálky. Vnější zdi byly později vyzdobeny malbami místního malíře a řezbáře Bohumíra Jarušky. V průběhu let výtok stále slábl. V roce 1985 pracovníci Vodních zdrojů Praha provedli nový vrt do hloubky 89 metrů 20 metrů jižněji. V roce 1993 byl pramen zastřešen podle návrhu Ing. arch. Göpferta. Jde o přírodní uhlíčitou vodu, která patří mezi alkalicko-muriatické slabě radioaktivní kyselky. Obsahuje jód a lithium. Vydátnost vrtu 118 litrů za minutu.

Ve 30. letech 20. století se majitel zdejšího polesí, velkostatkář Josef Hyross rozhodl vybudovat v Kersku lesní vilové město. Obecní úřad v Hradištku schválil v květnu 1934 parcellační plán a začaly přípravné práce, při kterých se

uskutečnil i průzkum zdrojů vody. Týdeník *Naše hlasy* přinesl dne 5. ledna 1935 tuto kratičkou zprávu: *Pramen minerální vody v Kersku u Velenky byl navrtán podle určení docenta ing. Janoty v hloubce 59 metrů.*

V červnu téhož roku stejné noviny píší: *V rovinaté krajině u Sadské, na místě dávno zapomenuté osady Kersko, buduje se lesní město... které nabízí také 2 prameny alkalicko-muriatických kyslek všele doporučovaných lékaři. Kersko má ke svému rozvoji všechny podmínky.*

O následné historii minerálního pramene se dovídáme opět z dobového tisku *Naše hlasy*, kde se 22. května 1937 píše: *V soutěži o pojmenování minerálních pramenů v Kersku (Svatojosefský a Štědrovečerní), kterou vypsál majitel p. Hyross, vyhrál 1 000 Kč letošní maturant českobrodského gymnázia Josef Příbíl ze Štolmíře. Bude to jistě pěkný příspěvek na maturitní večírek.*

Od té doby nese tento kerský pramen název Svatojosefský. Štědrovečerní pramen, který se nacházel o pár set metrů jižněji, je dnes zaslepen.

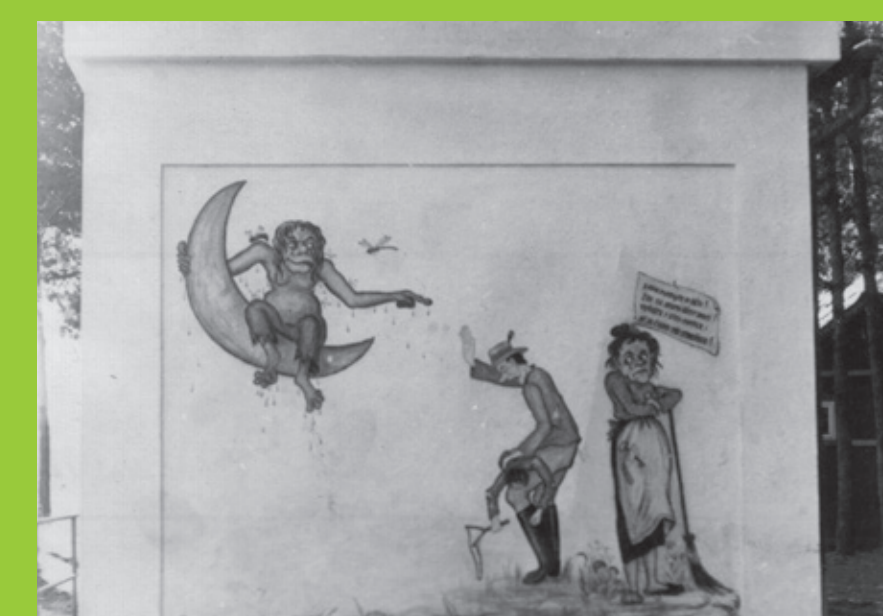
Víte, že Pramen s. Josefa je v hloubi 89 metrů, že jeho voda sem stéká po zlomech v zemi až z Jizerských hor a že cesta té horské vodě trvá do Kerska skoro sedmdesát let?

Bohumil Hrabal: Historický a poetický průvodce

Obrázek na původní stavbě pramene vytvořil místní malíř a řezbář Bohumír Jarušek. Text nabádal k udržování čistoty v okolí pramenu:

Zapamatujte si děti zde se nesmí dělat smetí. Vyřďte to otci, matce, ať je čisto při studánce!

Bohumil Hrabal: Slavnosti sněženek, povídka Lucinka a Pavlína

* Reklamní leták z 30. let 20. století

Restaurace U Pramene

Původně víceúčelová klubovna místní základní organizace Československého ovocnářského zahrádkářského svazu (Bohumil Hrabal byl jeho členem od roku 1965), kterou si vystavěl kerští zahrádkáři svépomocí, se postupem času proměnila v útulnou hospodu, chataři nazývanou Domeček. Později se opět ujal místopisně logický název U Pramene a po rekonstrukci restaurace s dobrou kuchyní a venkovní terasou funguje dodnes. „Pokud žiješ v kerském polesí,“ řekl mi důvěrně jednou jeden z místních starousedlíků, „musíš být buď v práci, nebo sedět

v hospodě. Jinak tu člověk z toho věčného vrzání borovic, sem tam ve větříku ze strany na stranu se pohybuje, zešílí.“ Není proto divu, že většina kerských chatařů chodí tak ráda a pravidelně na obědy, odpolední svačiny a večerní setkání. Ve své době se v restauraci U Pramene konaly příležitostné a velkolepě pojaté seance typu Labutí jezero, letní Ples kožešníků... Za jejich organizací, a tím i za společenským životem osady, stála vnučka majitele kerského polesí barona Hyrosse. Účastníkem těchto příležitostných víkendových akcí byl v 80. letech a počátkem

20. let minulého století pochopitelně i Bohumil Hrabal (spolu se svojí manželkou Pipsí). „Kdo chce žít ve střední Evropě, musí být malíčko přivožralý...“ tvrdil často. Ostatně ze své chaty to měl do restaurace jen kousek cesty, návraty nočním lesem zpět byly již mnohem náročnější. Odedávna se doporučuje chodit tu do hospody s baterkou, tak jak to činí místní chataři a jak je také dobře vidět ve filmu Jiřího Menzela Slavnosti sněženek. Jinak pro ty, kdo jsou osvěženi pivem a posilujícími likéry, cesta lesem skončí nárazem do prvního stromu.

Tomáš Mazal: Cesty s Bohumilem Hrabalem

Hrabalova chata

... Hlavní změnu ale do Hrabalova života vnáší chata, kterou koncem roku 1965 koupil na inzerát v Kersku, pár kilometrů od Nymburka, v mělké polabské krajině s tisíciletou historií osídlení. Kerské polesí prosvětlené slunečním svitem, jemu tak důvěrně známé ještě z dob, kdy se procházel se slečnami podél Labe a kam dokonce nedávno jezdil se ženou tu a tam na víkendy k přátelům, se mu stalo záchraným kruhem...

„Koupil jsem si domeček, abych našel samotu, ale našel jsem za dva dny více přátel, než jich mám doma“, hodnotí Hrabal svoji novou situaci...

Tomáš Mazal: Spisovatel Bohumil Hrabal

Kerské rybníčky

Evropsky významná lokalita Kerské rybníčky zaujímá rozlohu 9,23 ha. Jedná se o soustavu tří lesních rybníků v Kerském lese mezi dálnicí D11 a silnicí II/611 mezi obcemi Velenka a Třebestovice, nedaleko motorestu Ohio. Nadmořská výška území dosahuje 192–199 m. Chráněné území bylo vyhlášeno nařízením vlády ČR s účinností ke dni 22. prosince 2004. Rybníčky byly uměle zbudovány kvůli odvodnění Kerského lesa. Vyskytuje se zde jedna z nejvýznamnějších populací čolka velkého ve středních Čechách. Pro svůj význam byly rybníčky zařazeny do soustavy Evropsky významných lokalit Natura 2000.

Socha Panny Marie

V místech, kde se socha nachází, se ještě v 60. letech minulého století, vždy sedm týdnů po Velikonocích, konala slavná pouť na počest Panny Marie. Původně zde stával kříž, který zde koncem 17. století nechali vztyčit poutníci z Čáslavi. Ti zde totiž během poutního procesí v době bouře, při cestě do Staré Boleslavi, zabloudili. Jako poděkování za nalezení cesty zde nechali vztyčit zmíněný kříž. V roce 1886 zde byla postavena socha vytvořena kamenosochařem Formánkem z Českého Brodu. Potřebné finanční prostředky (120 zlatých) byly získány veřejnou sbírkou.

Zpracoval Václav Korán

Zajímavá místa v Kersku

Menhir u Labe

... na bývalé hraně labského břehu nalezneme jeden z mála českých menhirů. O kameni se uvádí, že prý býval hraničním kamenem mezi starými českými kmeny. Na západ od něho žili Čechové, na východ Zličané a na sever za Labem Charvatí.

Borovice Švarná Tonka

... Víte, že nejstarší a nejkrásnější borovice v Kersku se jmenuje Švarná Tonka, podle tabulky sázená 1620, že její kmen obejmou statní tři chlapi? Že do Tonky udeřil loni blesk a vyryl do jejího kmene spirálovou rýhu jako deset centimetrů širokým dlátem? ...

Bohumil Hrabal: Historický a poetický průvodce

V roce 2007 borovici zničil orkán Kyrill.

Borovice Krásná Pepina

... To bych prosil, to je krasavice, to je taková nádherna, když se díváte zespoda do její koruny a svítí slunce, tak se ta koruna podobá oknu ve Svatovítském chrámu, tak přesné jsou loukotě jejích větví, tak přesně se otáčí do kruhu v jednom rytmu...

Bohumil Hrabal: Slavnosti sněženek

... Víte, že sto metrů od Tonky je její sestra, Sličná Pepička? Že do Pepičky před mnoha lety uhořel blesk a odshora dolů jí způsobil takovou ránu, že borovice všechny svoje síly věnovala svému zazijvení? ...

Bohumil Hrabal: Historický a poetický průvodce

Zaniklá tvrz a vesnice Kříž

Tvrz byla patrně založena některým z manů poděbradského hradu. Asi v roce 1420, v době husitských válek, byla tvrz a přilehlá vesnice vyplněna vojskem krále Zikmunda. Dnes zde najdete pozůstatky vodního tvrziště v podobě terénních vln.

Na kostelíku

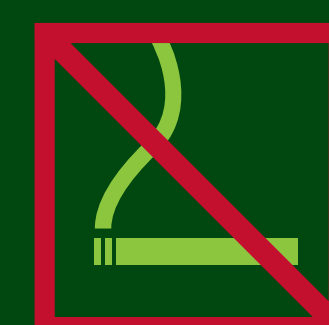
Zde stával kostelík Božího těla a hřbitov, kam Hradištko pochovávalo své zesnulé. Poslední bohoslužby tu byly konány roku 1780, pak kostelík chátral a byl roku 1789 rozbořen. Zachovala se z něj klenutí oken, která byla použita jako oblouk na vchodu do domu č. p. 25, 36 a 37. Hřbitova bylo používáno až do roku 1785. V následném stálí byly kosti zesnulých soustředěny do jednoho hrobu, na němž majitel poděbradského panství nechal vztyčit roku 1892 železný kříž.

Z kroniky obce Hradištko

www.hradistko-kersko.cz

Chraňme přírodu!

Pohádky z kerského lesa

